

गोरखापत्र संस्थान
सेवा- पत्रकारिता, समूह- फोटो पत्रकारिता तथा कला, तह- ५, पद- सहायक फोटोग्राफर
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।

प्रथम चरण :	लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क : २००
द्वितीय चरण :	(क) प्रयोगात्मक परीक्षा	पूर्णाङ्क : ३०
	(ख) अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न सङ्ख्या x अङ्क	समय
प्रथम	समाज, कानून र आमसञ्चार	१००	४०	बहुवैकल्पिक प्रश्न	५० प्रश्न x १ अङ्क	४५ मिनेट
				विषयगत प्रश्न छोटो उत्तर	१० प्रश्न x ५ अङ्क	१ घण्टा १५ मिनेट
द्वितीय	समसामयिक पत्रकारिता अभ्यास	१००	४०	विषयगत छोटो र लामो उत्तर	१२ प्रश्न x ५ अङ्क ४ प्रश्न x १० अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट

२. द्वितीय चरण : प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्ता (Practical & Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
(क) प्रयोगात्मक परीक्षा	३०	१५	प्रयोगात्मक	१ घण्टा
(ख) अन्तर्वार्ता	३०	-	मौखिक	

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा तोकिए अनुसार हुनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital letter) A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षर (Small letter) a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more part of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा दुई भन्दा बढी टिप्पणीहरू (Short Notes) सोध्न सकिनेछ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :

गोरखापत्र संस्थान
सेवा- पत्रकारिता, समूह- फोटो पत्रकारिता तथा कला, तह- ५, पद- सहायक फोटोग्राफर
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड 'क'

बस्तुगत (२५ प्रश्न × १ अङ्क) र विषयगत (५ प्रश्न × ५ अङ्क)

१. नेपाली समाज र विकास प्रयासहरू
  - १.१ नेपालको सामाजिक अवस्था, परम्परा, मूल्य र मान्यता
  - १.२ नेपालको संस्कृति र सांस्कृतिक सम्पदाहरू
  - १.३ नेपालको आर्थिक अवस्था (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, सञ्चार आदि)
  - १.४ चालू आवधिक विकास योजना
२. पत्रकारिताको विकास तथा व्यावहारिक पक्ष
  - २.१ विश्व पत्रकारिताको इतिहास, विकासक्रम र तुलनात्मक अध्ययन
  - २.२ मानव सञ्चार, आमसञ्चार र पत्रकारिताको परिभाषा, क्षेत्र र स्वरूप
  - २.३ नेपाली पत्रकारिताको विकासक्रम
  - २.४ गोरखापत्रको इतिहास, विकास तथा भूमिका, सङ्गठन संरचना
  - २.५ समाजमा परिवर्तनमा गोरखापत्रको भूमिका
  - २.६ बहुभाषिक पत्रकारिताको विकासमा गोरखापत्रको योगदान
  - २.७ पत्रकार आचारसंहितासम्बन्धी व्यवस्था (राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय)
  - २.८ नेपालको शासन प्रणालीमा पत्रकारिताको भूमिका
  - २.९ पत्रकारिताका आधारभूत सिद्धान्त

खण्ड 'ख'

बस्तुगत (२५ प्रश्न × १ अङ्क) र विषयगत (५ प्रश्न × ५ अङ्क)

३. संविधान र कानून
  - ३.१ कानूनका स्रोतहरू तथा नेपालमा कानून निर्माणको प्रक्रिया
  - ३.२ नेपालका संविधानको विशेषता
  - ३.३ मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त र नीतिहरू
  - ३.४ कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका बीच अन्तरसम्बन्ध
  - ३.५ राज्यशक्तिको बाँडफाँड तथा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहका अधिकारहरू
  - ३.६ तीन तहका सरकारबीच अन्तरसम्बन्ध
  - ३.७ सूचनाको हक र पारदर्शिता
४. फोटो पत्रकारिता तथा कानूनी व्यवस्था
  - ४.१ नेपाली भाषा, साहित्य र पत्रकारिता सम्बन्धी आधारभूत जानकारी
  - ४.२ डिजिटल डिजाइन, मल्टिमिडिया र ग्राफिक सफ्टवेयरको परिचय
  - ४.३ फोटो पत्रकारिता र प्रकाशनको समसामयिक चुनौती र सम्भावना
  - ४.४ डिजिटल गभर्नेन्स (Digital Governance), फोटो पत्रकारिता क्षेत्रमा भएका नयाँ व्यवस्था
  - ४.५ समाचारमा तस्वीरको प्रयोग र फोटो क्याप्सन, फोटो पत्रकारिता र कपीराइट
  - ४.६ गोरखापत्र संस्थान ऐन, २०१९
  - ४.७ गोरखापत्र कर्पोरेशन नियमावली, २०२१
  - ४.८ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५
  - ४.९ श्रमजीवी पत्रकार ऐन, २०५१ तथा नियमावली, २०५३
  - ४.१० छापाखाना र प्रकाशनसम्बन्धी ऐन, २०४८ र नियमावली २०४९
  - ४.११ प्रेस काउन्सिल ऐन, २०४८ र नियमावली २०४९
  - ४.१२ सार्वजनिक सेवा प्रसारण ऐन, २०८१
  - ४.१३ गोरखापत्र संस्थान कर्मचारी सेवा शर्त विनियमावली, २०८२
  - ४.१४ डिजिटल नेपाल फ्रेमवर्क, २०७६

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड क (५० अङ्क)

(६ प्रश्न x ५ अङ्क) + (२ प्रश्न x १० अङ्क)

1. Photography

- 1.1 Introduction to Photography
  - History and development of photography/ Photo Journalism in Nepal & in the World
- 1.2 Use of photography in different fields
  - 1.2.1 Studio Photography
  - 1.2.2 Press Photography /photo journalism
  - 1.2.3 Reprography
  - 1.2.4 Archaeology Photography
- 1.3 Types of Photography
- 1.4 Sports Photography
- 1.5 Nature Photography
- 1.6 Fashion Photography
- 1.7 Drone Photography
- 1.8 Differences between photography and photo journalism

2. Equipment's of Photography and its Use

- 2.1 Camera
  - Functions of camera
  - Types of camera
- 2.2 Camera techniques
  - Exposure control
  - Aperture
  - Shutter speed
  - Focusing
- 2.3 Lenses
  - Normal lens
  - Wide lens
  - Fish eye lens
  - Zoom lens
  - Tele lens
  - Micro lens
- 2.4 Light
  - Different sources of light
  - Day light
  - Tungsten light
  - Flash light
  - Exposure meter
  - Kelvin meter
- 2.5 How to handle camera/equipment's safety

3. Film Processing

- 3.1 Developing, Rinsing, Fixing, Drying
- 3.2 Types of Film: ASA, DIN
- 3.3 Proper handling storage of film

खण्ड (ख) – ५० अङ्क

(६ प्रश्न x ५ अङ्क) + (२ प्रश्न x १० अङ्क)

4. **Photo Composition**
  - 4.1 Rule of third
  - 4.2 Golden ratio
  - 4.3 Lead/Leading lines
  - 4.4 Viewpoints selection
5. **Video**
  - 5.1 Videography
  - 5.2 Video Editing
6. **Enlarging, Exposing, Dodging, Burning, cropping**
7. **Digital Photography**
  - 7.1 Digital Camera
  - 7.2 Pixel, Image size
  - 7.3 Proper Archiving, Storage of digital data
  - 7.4 Image editing process
  - 7.5 Knowledge of file extensions (JPEG, RAW)
  - 7.6 Image Retouching (Brightness, Contrast, Color Balance)
  - 6.7 Working with Layer
8. **Importance and Necessity of Photography in National Daily.**
9. **Role of Photographer in Daily Newspaper as Photo Journalist.**

प्रयोगात्मक परीक्षा योजना (Practical Examination Scheme) : ३० अंक

1. Two Indoor and two Outdoor news photos of person, objects and scene of their choice.
2. Writing Captions of the Photos in Word.
3. Proper Archiving, Storage of digital data
4. Image editing process : Edit the photos in Photoshop (Cropping, Rotation, Filter, Light and Colour adjustment).
5. Knowledge of file extensions (JPEG, RAW)
6. Working with Layer
7. Film Processing
8. Developing, Rinsing, Fixing, Drying
9. Image Storage System